

Fremsat den 2. april 2024 af Christian Friis Bach (RV) og Christina Olumeko (ALT)

Forslag til folketingsbeslutning om et 3-årigt forsøg med et borgerting

Folketinget opfordrer regeringen til inden udgangen af 2024 at fremsætte et lovforslag om at etablere et 3-årigt forsøg med et borgerting, der kan rådgive Folketinget i udvalgte problemstillinger og derigennem kan styrke den demokratiske samtale i forbindelse med større politiske beslutninger i Danmark.

Det foreslås desuden, at der nedsættes en ekspertgruppe, som i samarbejde med borgertingets medlemmer skal evaluere forsøgsordningen og efter 3 år vurdere, hvordan borgertingsmodellen fungerer, og om det skal anbefales, at borgertinget gøres permanent.

Bemærkninger til forslaget

De demokratiske institutioner og tilliden til demokratiet og politikerne er under pres i Danmark og i store dele af verden. Europarådet har i Reykjavikdeklarationen fra den 16.-17. maj 2023 understreget nødvendigheden af at værne mod demokratisk tilbageslag og af, at vi værner mod trusler imod vores demokrati. Samtidig står vi over for flere sammenfildrede, komplekse og alvorlige problemer, som det politiske system har svært ved at løse. Jo mere gennemgribende og komplekse samfundsudfordringer er, desto større behov er der for inddragelse af flere beslutningstagere og borgere. Det er derfor afgørende at styrke den dialogbaserede borgerinddragelse i Danmark. Med forslaget skal der igangsættes en 3-årig forsøgsordning, der etablerer et borgerting, der skal teste deliberativt demokrati på nationalt niveau i Danmark.

Hvad er et borgerting?

Borgerting (eller borgersamlinger) er et værktøj til at løse svære værdimæssige dilemmaer og rådgive i konkrete problemstillinger. I et borgerting bliver en repræsentativ gruppe af borgere udvalgt ved stratificeret lodtrækning. Det betyder, at borgertingets medlemmer i høj grad afspejler befolkningen. Borgertinget arbejder med et bestemt spørgsmål, tema eller problemstilling. Borgerting er uafhængige og får undervejs bistand fra eksperter og rådgivere. Borgerting adskiller sig fra andre borgerinddragelsesmetoder, ved at borgerting er en mere bindende måde at inddrage borgere på, og at borgerting typisk er bedre forankret til det politiske system. Det skal bemærkes, at borgerting og borgersamlinger benytter den samme metode, og internationalt hører de under kategorien mini-publics. I dansk kontekst anvendes begrebet borgersamlinger typisk i kommunal og regional kontekst.

Formålet med et forsøg med borgerting

Borgertinget skal bidrage til den offentlige demokratiske samtale og styrke forbindelsen mellem borgere i Danmark og Folketingets arbejde i forbindelse med større politiske forandringer i Danmark.

Hensigten er, at Folketinget ved at tage nye demokratiske værktøjer i brug også kan inspirere resten af det danske demokrati og fremme den politiske deltagelse i Danmark. Det langsigtede mål er en samlet demokratistrategi for hele Danmark, hvor borgerinddragelse på alle niveauer styrkes og bindes sammen, og at vi i Danmark følger Europarådets Ministerkomités anbefalinger om principper for deliberativt demokrati (Recommendation CM/Rec(2023)6) fra september 2023, der skal sikre integriteten og effektiviteten af initiativet, hvorved deliberative processer kan supplere vores repræsentative demokrati.

Et borgerting forankret i Folketinget bør etableres med et lovforslag, der både sikrer den organisatoriske ramme og den nødvendige finansiering af et sekretariat. Forslagsstil-

lerne ønsker, at borgertinget skal agere på samme faglige niveau som Folketingets fagudvalg.

Borgertingets struktur

Forslagsstillerne foreslår, at borgertinget nedsættes af Folketinget og afdækker flere konkrete dilemmaer, der er klart defineret på forhånd, over en række borgersamlinger, hvor deltagerne klædes på med relevant viden af forskellige eksperter og synspunkter. Disse konkrete emner skal på forhånd være defineret og kan enten afgøres af Folketinget ved et flertal eller via borgerforslag. Forslagsstillerne foreslår, at borgertinget beskæftiger sig med op til seks problemstillinger i den 3-årige forsøgsperiode. Heraf foreslår forslagsstillerne, at borgertinget kunne diskutere emner som f.eks. atomkraft og aktiv dødshjælp. Begge problemstillinger er emner, som optager befolkningen, og som har givet anledning til megen debat mellem Folketingets partier. Borgertinget skal organiseres og faciliteres efter OECD's »Guidelines for Citizen Participation Processes« og Europarådets Ministerkomités anbefalinger om principper for deliberativt demokrati.

Forslagsstillerne lægger vægt på, at der designes en model for et borgerting, der er tilpasset det danske politiske system og udviklet i samarbejde med både lokale og internationale eksperter på området.

Et borgerting består typisk af 100 borgere udvalgt efter stratificeret lodtrækning for at sikre et repræsentativt udsnit af befolkningen i forhold til alder, køn, beskæftigelse, uddannelse og bopæl m.v. Et borgerting bemyndiges ikke til at fremsætte lov- eller beslutningsforslag i Folketinget, men har derimod en rådgivende rolle over for Folketinget.

Det er væsentligt, at borgertinget forankres i det politiske system. Forslagsstillerne foreslår, at forankringen sker, ved at borgertingets anbefalinger behandles af både de respektive fagudvalg og regeringen, og at anbefalingerne drøftes af Folketingets partier ved en forespørgselsdebat med henblik på at vurdere behovet for lovgivning, og at der dermed gives en konkret og fyldestgørende tilbagemelding på de forslag, borgertinget fremsætter.

Som udgangspunkt foreslås det, at deltagerne i borgertinget udvælges for 1 år ad gangen. Ministre, personer i valgte politiske embeder, dommere og højerestående embedsmænd i centraladministrationen skal ikke kunne være medlemmer af borgertinget. Det foreslås, at medlemmer af borgertinget kompenseres for deres arbejdsindsats ved et honorar. Medlemmer af borgertinget skal desuden kompenseres for rejseudgifter i forbindelse med møder i borgertinget.

Borgertinget kan have til huse i Landstingssalen og dermed udnytte den arkitektoniske balance, som er udtrykt i designet af Christiansborg.

Forslagsstillerne opfordrer regeringen til at invitere Folketingets partier til drøftelser af borgertingets struktur.

Udviklingen inden for borgerinddragelse

Der er over de seneste år sket en rivende udvikling inden for borgerinddragelse.

I København har man etableret en borgersamling om holdningerne til Lynetteholmen, og i Gentofte Kommune har man et borgerråd til at svare på spørgsmål om klimaudfordringen. Der kan også hentes erfaringer fra det Klimaborgering, der fik til opgave »at debattere borgernære dilemmaer forbundet med den grønne omstilling samt give input og anbefalinger til udarbejdelse af klimahandlingsplanerne«, jf. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets konceptpapir for Klimaborgering af 29. juni 2020.

Andre steder i verden er man gået endnu længere og har indført forskellige former for borgering med gode erfaringer. Det gælder bl.a. i dele af Canada og Australien og i byer som Paris og Madrid, der har et permanent borgering.

I Irland nedsætter parlamentet ad hoc-borgering med forskelligt politisk fokus. De irske borgering kan komme med konkrete anbefalinger til det nationale parlament, hvilket bl.a. har medvirket til, at parlamentet har valgt at afskaffe et forbud mod abort, som det er beskrevet i artiklen »I Irland har borgering skabt store forandringer. Det bør Danmark lade sig inspirere af« på www.information.dk fra den 22. maj 2019. Senest har Irland nedsat et borgering, der skulle give anbefalinger til parlamentet om løsninger på stofmisbrug og biodiversitet.

Et andet eksempel er den tyske Bundestag, som netop er begyndt at nedsætte skiftende borgering i forbindelse med deres politikudvikling. Også EU-Kommissionen er begyndt at bruge citizens' panels, der metodisk ligger tæt på borgeringmetoden, til politikudvikling.

I det østbelgiske tysktalende parlament i byen Eupen har man indført et permanent borgering, hvor der er en løbende rotation af borgere for at undgå, at borgeringet bliver et andetkammer i parlamentet, og samtidig har borgeringet også skiftende emnevalg. Emnet vælges af et borgerråd, der består af borgere, som løbende udskiftes. Parlamentet har således lavet en todelt permanent konstruktion, hvor det er borgerne, som løbende vælger, hvilket emne borgerne i borgeringet skal beskæftige sig med. Ordningen er bl.a. beskrevet i artiklen »Institutionalising Citizen Deliberation in Parliament: The Permanent Citizens' Dialogue in the German-speaking Community of Belgium« i tidsskriftet *Parliamentary Affairs*, januar 2022.

Man kan også lade sig inspirere af arbejdet under OECD's ekspertpanel *The Future of Democracy*, Europa-Kommissionens Competence Centre on Participatory and Deliberative Democracy og det internationale netværk *Democracy R&D*, der rummer nogle af de dygtigste eksperter og organisationer inden for demokrati, borgerinvolvering og deliberative metoder.

Skriftlig fremsættelse

Christian Friis Bach (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om et 3-årigt forsøg med et borgerting.

(Beslutningsforslag nr. B 197)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.